

Vervolgonderzoek ecologie Geldermalsen

Aveco de Bondt
bezoekadres Stationsweg 3
postbus 223
postcode 3970 AE Driebergen
telefoon (0)343 52 31 00
telefax (0)343 52 31 96
e-mail info@avecodebondt.nl
internet www.avecodebondt.nl

projectnaam Vleermuisonderzoek Herman Kuijkstraat Geldermalsen
projectnummer 10055101
referentie MDE/13046101

opdrachtgever IJsselhof Vastgoed bv
postadres Postbus 616
7000 AP Doetinchem
contactpersoon B. Temmink

status Definitief
versie 001

aantal pagina's
datum 18 oktober 2013

auteur M.W. van den Hoorn

paraaf
gecontroleerd P. Twisk

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	3
2	WERKWIJZE EN INSPANNING	4
2.1	Huismus	4
2.2	Gierzwaluw	4
2.3	Vleermuizen	5
2.4	Volledigheid inventarisatie	5
3	OMSCHRIJVING PLANGEBIED	6
4	RESULTATEN	7
4.1	Broedvogels	7
4.2	Vleermuizen	7
4.2.1	Per soort	7
4.2.2	Per functie	7
5	INGREEP	9
6	TOETSING AAN DE FLORA- EN FAUNAWET	10
6.1	Effecten	10
6.2	Toetsing Flora- en faunawet	10
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	11
7.1	Conclusies	11
7.2	Aanbevelingen	11
8	BRONNEN	12
1.1	Literatuur	12
1.2	Websites	12

Bijlagen

Bijlage 1: Verspreidingskaart

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De initiatiefnemer is voornemens om in plangebied Herman Kuijckstraat, Geldermalsen de aanwezige bebouwing te slopen en een nieuwe supermarkt te realiseren.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om voordat de ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna.

Uit een ecologische potentie-inschatting van Aveco de Bondt (Debruyne, 2013) blijkt dat in het plangebied mogelijk broedvogels met jaarrond beschermde nesten (huismus en gierzwaluw) en enkele soorten vleermuizen voorkomen. Daarom is er een aanvullend onderzoek naar deze soortgroepen uitgevoerd.

1.2 DOEL

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Broeden huismus en gierzwaluw in de gebouwen?
- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige soorten vleermuizen?
- Leidt de ingreep (mogelijk) tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet?

1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 worden werkwijze en inspanning beschreven, hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het plangebied. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het vleermuisonderzoek gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 5 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de aanwezige soorten vleermuizen en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 7 volgen de conclusies en aanbevelingen. Ten slotte is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 8).

2 WERKWIJZE EN INSPANNING

Op 12 april, 26 april, 5 juni, 17 juni, 28 juni, 4 juli, 16 augustus en 30 augustus is het plangebied Herman Kuijkstraat, Geldermalsen geïnventariseerd op broedvogels met jaarrond beschermde nesten en/of vleermuizen. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in dit hoofdstuk nader toegelicht. Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van vleermuizen en broedvogels (Tabel 1).

Tabel 1. Datum en tijdstip van en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Naam medewerker	Weersomstandigheden
12-04-2013	ochtend	huismus	A. Clements	10 °C, zwaar bewolkt, droog, 3 Bft
26-04-2013	ochtend	huismus	A. Clements	14 °C, zwaar bewolkt, droog 2 Bft.
05-06-2013	avond	gierzwaluw/ vleermuizen	M.T. Berghuis	20°C, onbewolkt, droog, 2 Bft
04-07-2013	ochtend	vleermuizen	T. Linders	15 °C, Zwaar bewolkt, Droog, 1 Bft
17-07-2013	avond	gierzwaluw	T. Linders	22 °C, helder, droog, 3 Bft
28-06-2013	avond	gierzwaluw	T. Linders	15 °C, zwaar bewolkt, droog, 2 Bf
16-08-2013	nacht	vleermuizen	M.T. Berghuis	16 °C, Helder, Droog, 1 Bft
30-08-2013	nacht	vleermuizen	M.W. van den Hoorn	16 °C, Licht bewolkt, Droog, 1 Bft °C

2.1 HUISMUS

Tijdens de veldbezoeken is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Er werd gelet op zingende mannetjes, dieren die met nestmateriaal slepen, in de gebouwen invliegende dieren, en geluid van jongen. De bezoeken zijn 's ochtends tussen 09:00 en 11:00 uur uitgevoerd

2.2 GIERZWALUW

Gedurende de veldbezoeken is het plangebied geïnventariseerd vanaf 19:30 tot zonsondergang. Hierbij is gelet op nokhoogte door het plangebied scherpende en roepende dieren en in de gebouwen in- en uitvliegende dieren

2.3 VLEERMUIZEN

Tijdens de veldbezoeken is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer de soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden bepaald, is een opname gemaakt met een extern opnameapparaat (type: Roland Edirol R09H). Met behulp van het computerprogramma Batsound zijn de opnamen nader geanalyseerd. Hierbij zijn de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman (www.batecho.eu) toegepast. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

Gedurende het voorjaar (tussen mei en augustus) zijn de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Gedurende de nazomer (augustus tot oktober) zijn de bezoeken tussen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode is minimaal twee uur geïnventariseerd.

2.4 VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE

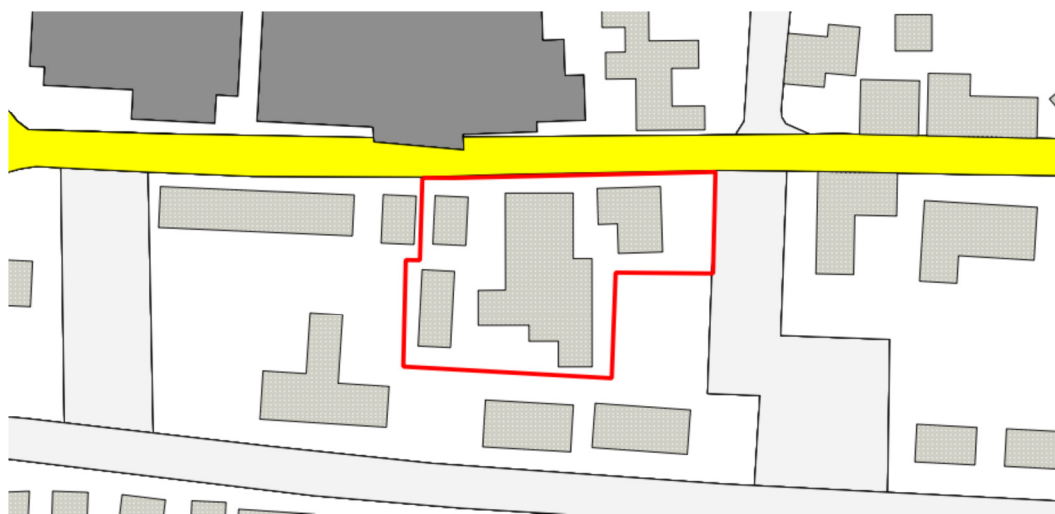
De huismus- en gierzwaluwonderzoeken zijn uitgevoerd conform de voorwaarden zoals gesteld in de Soortenstandaarden van de huismus en de gierzwaluw (Ministerie EL&I, 2011). Het vleermuisonderzoek is volgens het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur uitgevoerd.

De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnamen. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die niet waargenomen zijn, op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (Zorgplicht) van de Flora- en faunawet. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3 OMSCHRIJVING PLANGEBIED

Het plangebied is gelegen in aan de Herman Kuijkstraat, Geldermalsen in de provincie Gelderland. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied met rood aangegeven. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door bebouwing, aan de westzijde door bebouwing, aan de noordzijde door de Herman Kuijkstraat, en aan de oostzijde door de Koningsweg.

Figuur 1: Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2013.

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 3):

- Een gebouw met dakpannen, houten betimmering en spouwmuur;
- Dunne bomen (diameter borsthoogte < 25 cm);
- Dikke bomen, mogelijk met holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Dikke bomen, zonder holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Lage, opgaande begroeiing.

4 RESULTATEN

Hieronder worden per soort(groep) en per functie de waarnemingen weergegeven.
Verspreidingskaarten zijn opgenomen in Bijlage 1

4.1 BROEDVOGELS

In het plangebied werden geen nestelende huismussen of gierzwaluwen waargenomen. Wel werd nest indicierend gedrag waargenomen van kauwen (*Corvus monedula*).

4.2 VLEERMUIZEN

Gedurende het onderzoek werden binnen het plangebied twee soorten vleermuizen aangetroffen:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

4.2.1 PER SOORT

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in en rond het plangebied slechts in lage aantallen waargenomen. In het voorjaar is per bezoek slechts driemaal een gewone dwergvleermuis gesignaleerd. Tijdens het paarseizoen werden met name op 30 augustus meer foeragerende dieren waargenomen. Tijdens het paarseizoen werden op drie locaties roepende mannetjes gehoord.

Ruige dwergvleermuis

Alleen op 30 augustus werd meerder malen buiten het plangebied een ruige dwergvleermuis kort foeragerend of overvliegend waargenomen.

4.2.2 PER FUNCTIE

Foerageergebied

Op grond van de geringe omvang van het plangebied en het beperkte aantal en slechts kort durend foeragerende dieren kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is.

Vliegroutes

De aanwezige lijnvormige elementen werden niet als vliegroute gebruikt. Essentiële vliegroutes zijn dan ook niet aanwezig in het plangebied.

Vaste rust- en/of verblijfplaatsen

In de zomermaanden werden geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Tijdens de paarperiode (augustus - september) werden buiten het plangebied op drie locaties baltsende mannetjes waargenomen. Gewone dwergvleermuizen vliegen al roepend rond om vrouwtjes naar hun paarverblijfplaats te lokken. Doordat zij hierbij door hun hele territorium vliegen is het doorgaans lastig om de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren.

In een van de territoria kon de paarverblijfplaats redelijk goed worden gelokaliseerd. Dit betrof een paarverblijfplaats in een woning westelijk van het plangebied. Twee andere territoria bevinden zich ten noorden en ten zuidoosten van het plangebied. De exacte locatie van de verblijfplaats kon niet worden getraceerd. In het plangebied werden dus geen vaste- rust en/of verblijfplaatsen aangetroffen.

5 INGREEP

De initiatiefnemer is voornemens om in plangebied Herman Kuijkstraat, Geldermalsen de aanwezige opstallen te slopen en een supermarkt te realiseren.

Ingrepen die daartoe in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- slopen huidige opstallen;
- bouwrijp maken grond;
- realiseren nieuwbouw.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen, onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6 TOETSING AAN DE FLORA- EN FAUNAWET

6.1 EFFECTEN

In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van door de Flora- en Faunawet beschermde diersoorten aangetroffen. Ook werden er geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van grote groepen overwinterende vleermuizen of de aanwezigheid van vliegroutes.

Het plangebied fungeert niet als essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Negatieve effecten op door de Flora- en Faunawet beschermde soorten zijn niet aan de orde.

Wel dient rekening gehouden te worden met broedende vogels. In het plangebied is nestactiviteit van kauwen waargenomen. Geadviseerd wordt dan ook voor het broedseizoen met de sloop te beginnen.

6.2 TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

De voorgenomen ingreep leidt niet tot een overtreding van de Flora- en faunawet, mits er afdoende rekening wordt gehouden met de mogelijke aanwezigheid van broedende vogels.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

7.1 CONCLUSIES

- Er zijn geen nesten van jaarrond beschermde broedvogels aangetroffen.
- Het plangebied fungeert als foerageergebied voor gewone en ruige dwergleermuis.
- Op grond van de geringe omvang van het plangebied en het beperkte aantal en slechts korte tijd foeragerende dieren kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is.
- Gedurende het onderzoek werden geen vliegroutes waargenomen. Het is waarschijnlijk dat in het plangebied geen essentiële vliegroutes aanwezig zijn.
- Er zijn geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied waargenomen.
- Met het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Flora- en faunawet niet overtreden, mist er rekening wordt gehouden met broedende vogels.
- Omdat het broedvogelonderzoek heeft plaatsgevonden volgens de soortenstandaarden voor huismus en gierzwaluw en het vleermuisonderzoek volgens het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur kan gesteld worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.

7.2 AANBEVELINGEN

- Start voor het broedseizoen met slopen.

8 BRONNEN

1.1 Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Debruyne, M.S., 2013. Quicksan Geldermalsen (referentie MDE/130461/001). Aveco de Bondt, Driebergen.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.

Gegevensautoriteit Natuur, 2013. Vleermuisprotocol.
[<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>. (11-09-2013)].

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (11-09-2013)].

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, 2011a. Soortenstandaard van de huismuis.

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, 2011b. Soortenstandaard van de gierzwaluw.

Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: *Acta Chiropterologica* 8(2): 391-401.

1.2 Websites

www.batecho.eu

www.telmee.nl

www.vleermuis.net

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1: Verspreidingskaart

